

Svjetski dan pisanja pisama

Naziv	11. svibnja – Svjetski dan pisanja pisama
Svrha	Upoznati značenje slobode mišljenja i izražavanja, razlikovati poželjne od nepoželjnih oblika verbalne i neverbalne komunikacije te procjenjivati uvažavanje prava na dostojanstvo osoba u komunikaciji. Razumjeti da je komunikacija element osobnoga identiteta. Uvažavati pravila komunikacije među pojedincima (privatna i službena komunikacija) i s institucijama te prihvaćati odgovornost za vlastite postupke u komunikaciji.
Tematsko područje: Ljudsko-pravna dimenzija povezana s ostalim dimenzijama Društvena dimenzija povezana s ostalima Međukulturna dimenzija povezana s ostalima	Prava, slobode, dužnosti i odgovornosti: Općeprihvaćena pravila i pravne norme kao instrumenti zaštite prava učenika Prava, sloboda i odgovornost u sklopu razreda, škole, lokalne zajednice i države Socijalne vještine i društvena solidarnost Društveno-komunikacijske vještine Osobni identitet, kulturni identiteti i međukulturni dijalog Interkulturalna otvorenost i komunikacija
Ključni pojmovi	prava, odgovornosti, učenik kao građanin razreda, škole i lokalne zajednice sloboda govora, verbalna komunikacija osobni identitet, interkulturalni dijalog
Obrazovni ishodi	Ishodi učenja Učenik: – prihvaća odgovornost za svoje postupke – razvija kulturnu osobnu komunikaciju s drugim ljudima i institucijama – uočava, analizira i vrednuje situacije u kojima se (ne)poštuju prava na komunikaciju – prepoznaje elemente pristojne komunikacije 1. Ljudsko-pravna – zaključuje zašto je pridržavanje pravila i pravedno odlučivanje važno za uspjeh svih u razredu i školi – pokazuje privrženost načelima dostojanstva svake osobe, ravnopravnosti, pravde i uključenosti svih 2. Društvena – objašnjava značenje slobode govora i navodi opravdana ograničenja te slobode – razlikuje poželjne od nepoželjnih oblika verbalne komunikacije u zajednici te navodi primjere – zaključuje o posljedicama koje zlouporaba slobode govora ima za dobrobit pojedinca i zajednice – analizira i izvodi zaključke poštujući mišljenje drugih – zaključuje o važnosti nenasilne komunikacije za osobni uspjeh u školi i kvalitetan život u zajednici – pretražuje i koristi više izvora informiranja o nekoj temi ili problemu – pokreće i sudjeluje u humanitarnim akcijama, volonterskim aktivnostima i manjim istraživačkim projektima koji su usmjereni na dobrobit pojedinca i zajednice

	– pokazuje otvorenost prema drukčijim mišljenjima i ustrajava na istinoljubivosti i dokazu 3. Međukulturna – ima razvijene osnovne vještine interkulture komunikacije – predlaže i konstruktivno sudjeluje u aktivnostima kojima se obilježavaju datumi važni za lokalnu zajednicu u cjelini
Provedba	integrirani tjedan
Integracija i korelacija	LK, HJ, SR
Kratki opis	Aktivnosti se realiziraju tijekom tjedna u kojemu se obilježava Svjetski dan pisanja pisama (11. svibnja). 1. AKTIVNOST – razgovor u krugu o pismima, razglednicama, čestitkama – demonstracija nekoliko pisama, razglednica, brzojava Proučite i otkrijte tko je poslao ova pisma, razglednice i brzojave. Po čemu su ove poštanske pošiljke slične, a po čemu se razlikuju? Učenici individualno ili u skupini odabiru temu pisma i odabiru osobu kojoj će uputiti pismo s obzirom na temu. Pismo može biti privatno ili službeno. 2. AKTIVNOST Istražite: Kako su ljudi nekada slali poruke? Kako su pisali pisma? Čime su pisali? (U istraživanju će vam pomoći enciklopedije, internet, novinski članci...) 3. AKTIVNOST Izrada plakata na kojem će se predstaviti lektirno djelo K. Čapeka: <i>Poštarska bajka</i>. Na plakatu se može prikazati uloga poštara te usporediti uloga poštara u prošlosti i u suvremenom svijetu. 4. AKTIVNOST Hlapićeva pisma majstoru Mrkonji i majstorici (usporedba). Pisma se mogu usporediti na temelju poruke i osjećaja koji se u pismima iskazuju. Moguće je analizirati primjerenost komunikacijskih sredstava u pismima (riječi, poruka). Po čemu se razlikuju Hlapićeva pisma? Kako je Hlapić oslovio majstoricu na početku pisma? Kako je započeo pismo majstoru Mrkonji? Zašto? Zašto je pismo lutalo? Što je potrebno napisati na omotnici? 5. AKTIVNOST Što je pismo i kako ga pišemo? PISMO: - omotnica u kojoj je papir s tekstem koji se šalje drugome - tekst koji se šalje - sustav grafičkih znakova koji se upotrebljavaju za pisanje. Prednja strana pisma (omotnice): Analiza izgleda pisma (omotnice) s obzirom na poziciju elemenata (adresa primatelja, poštanska marka, adresa pošiljatelja) Gospodin/gospođa/učenik/učenica Ime i prezime Ulica i kućni broj Poštanski broj, mjesto, grad Država

Stražnja strana: Adresa pošiljatelja

TEKST PISMA:

Nadnevak

Oslovljavanje

Sadržaj

Pozdrav

Potpis

6. AKTIVNOST

Istražujemo sličnosti i razlike: a) privatno pismo

b) službeno pismo

Učenici mogu napisati službeno pismo djelatnici/djelatniku škole

(ravnateljici/ravnatelju, kuharici/kuharu, knjižničarki/knjižničaru).

Individualno ili u skupini izabiru primjerenu temu i način pisanja pisma.

7. AKTIVNOST

Tražimo značenje sljedećih riječi služeći se rječnikom hrvatskog jezika: pisamce, pismoša, pošta, poštarina, pisati, pisar, pisanka, pismen.

8. AKTIVNOST

Istraživački projekt i izrada plakata

– Poštanske marke i motivi (Koji se motivi javljaju na poštanskim markama u Republici Hrvatskoj, tko odabire motive, kada se puštaju nove marke na tržište?)

– Filatelija (vrijednost poštanskih maraka)

9. AKTIVNOST

LK – izrađujemo poštanske marke (flomasteri ili kolaž-papir)

10. AKTIVNOST

Intervju: poštari (pismoša)

Koja ću pitanja postaviti poštaru?

Što sam doznala/doznao o zanimanju poštara?

11. AKTIVNOST

Čitanje slikovnice: *Priča o poštaru*

Napisali: Marino Zurl i Branislav Glumac; Ilustrirao: Ivan Lacković Croata; Zagreb, Mladost, 1985.

Interpretacija: Tko je glavni lik priče? Kako si ga zamislila/zamislilo? Gdje je živio? Kako se zvao? Kome se poštari posebnice radovao? Zašto je nosio dvije torbe svaki dan? Ispričaj.

Tko su bili poštarovi prijatelji? Kako su mu ptice uzvraćale ljubav? Čemu je poštari poučavao djecu? Što se dogodilo poštaru jednog zimskog dana? Opiši.

Tko je prvi doznao za njegovu nevolju? Kako su ptice i djeca pomogli poštaru? Zašto je poštari počeo slikati? Navedi poštarove osobine.

12. AKTIVNOST

Prikupljamo adrese učenika u razrednom odjelu i izrađujemo razredni adresar.

13. AKTIVNOST

LK – Izrađujemo razredne sandučice za poštu.

HJ – zadatak iz čitanke *Od slova do snova 4* uz interpretaciju teksta *Moji, moji* (str. 100)

Napiši pismo razrednoj prijateljici/prijatelju. U pismu pohvali njezine/njegove vrline i istakni zašto te vaše prijateljstvo usređuje. Razmijenite pisma i razgovarajte o porukama.

		14. AKTIVNOST Načinite razrednu izložbu starih pisama, razglednica, spomenara... Zamolite djedove, bake, roditelje ili susjede za pomoć u prikupljanju materijala. Proučite sadržaj izloženih pisama te rukopise kojima su pisani. Primjećujete li razliku u odnosu na današnji rukopis i način oslovljavanja? Objasnite. 15. AKTIVNOST Organizirajte izložbu na razini škole. U organizaciju uključite i učenike viših razreda. Izložba neka bude humanitarnog karaktera. Učenici neka (uz vodstvo razrednika/učitelja) volontiraju u organizaciji školske izložbe. 16. AKTIVNOST Pročitajte mudre izreke o pisanju i razgovarajte o njihovom značenju. Zapišite nekoliko vlastitih misli o važnosti pisanja. <i>Oslobađam se dok pišem, tuga nestaje, a ponovno se rađa hrabrost.</i> (Ana Frank) <i>Nema veće agonije od nošenja neispričane priče u sebi.</i> (Maya Angelou) <i>Kreativnost nam ne dolazi tek tako. Kreativnost ide, ruku pod ruku, sa zapažanjem...</i> (Igor Stravinsky) <i>Mislim da je televizor vrlo obrazovna stvar. Svaki put kad je netko upali, ja odem u drugu sobu čitati dobru knjigu.</i> (Groucho Marx) <i>Čovjek čita da bi postavljao pitanja.</i> (Franz Kafka) 17. AKTIVNOST Svaki učenik napiše svoju adresu (ulicu i kućni broj) na kartončić koji će mu stajati na klupi. Na svome mjestu istakne adresu. Učenici u sandučić ubacuju pisma u kojima su kratki zanimljivi zadatci ili poruke prijateljima iz razreda. Pisma adresiraju (ime i prezime, adresa). Pisma iz razrednog sandučića raznosi razredni poštari. Učenici za ovu aktivnost sami izrađuju omotnice i marke.
Ciljna grupa		4. razred
Način provedbe	Model	Program međupredmetnih i interdisciplinarnih sadržaja GOO – HJ, PiD, LK, SR
	Metode i oblici rada	Oblici: individualni, frontalni, rad u paru, rad u skupinama Metode: razgovor, usmeno izlaganje, demonstracija, čitanje i rad na tekstu, praktični rad, crtanje
Resursi		ZA UČENIKE: papiri, ljepilo, poštanske marke, računalo, internet, slikovnica: Marino Zurl i Branislav Glumac <i>Priča o poštaru</i> . Zagreb, Mladost, 1985. ZA UČITELJE: čitanka <i>Od slova do snova</i> 4, računalo, internet, stara pisma, razglednice
Vremenik		Tijekom tjedna u kojemu se obilježava <i>Svjetski dan pisanja pisama</i> (11. svibnja)
Način vrednovanja i korištenje rezultata vrednovanja		Opisno praćenje i ocjenjivanje s obzorom na navedene obrazovne ishode.
Troškovnik (npr. za projekt)		-----
Nositelj odgovornosti		

NASTAVNI LISTIĆ UZ 3. AKTIVNOST

1. Glavni je lik ove priče _____ čije je ime _____ .

2. Poštar je živio u:

- a) bučnom gradu Zagrebu
- b) dalmatinskom mjestu uz more
- c) lijepom podravskom zaseoku.

3. Kome se poštar posebice radovao?

One su ga budile u _____ i uspavljivale _____, a on ih je
branio od _____ .

4. Što je poštar u nosio u kožnoj torbi?

5. Što je poštar nosio u drugoj, platnenoj torbi?

6. Dopuni.

_____ kosovi

_____ vrapci

_____ zebe

_____ sjenice

_____ grlice

7. Na koji je način poštar najavljivao svoj dolazak u selo?

8. Što se dogodilo poštaru jednog zimskog dana? Opiši.

9. Tko je prvi doznao za njegovu nevolju?

10. Kako su mu ptice pokušale pomoći?

11. Što su djeca učinila?

12. Čime se poštar počeo baviti? Zašto?

13. Navedi poštareve osobine.

NASTAVNI LISTIĆ UZ 4. AKTIVNOST

1. Pročitaj pisma koja je Hlapić napisao majstoru Mrkonji i majstorici.

„... Najprije uzme Hlapić komad stare hartije i veliku postolarsku olovku. Onda sjedne na svoj mali stolac s tri noge i počne pisati pismo:

Vi ste htjeli baciti u oganj čizmice. Meni je to žao, pa idem u svijet da ih razgazim. Onda neće biti pretijesne. Budite bolji s Vašim drugim šegrtom. Dajte mu više juhe i mekši kruh. Čizme ću Vam vratiti.

Hlapić

Draga gospojo! Hvala Vam na Vašoj dobroti. Ja idem u svijet. Mislit ću na Vas i pomagat ću svakom, kao što ste Vi meni pomagali.

Vaš Hlapić

2. Usporedi Hlapićeva pisma i odgovori na pitanja:

Po čemu su ova pisma slična?

Po čemu se pisma razlikuju?

3. Kako je Hlapić započeo pismo majstoru Mrkonji? Zašto?

4. Pročitaj početak pisma koje je Hlapić pisao majstorici.

Kako oslovljava majstoricu? _____

Koje osjećaje Hlapić izražava u tom pismu?

5. Što bi ti napisao majstoru, a što majstorici da si na Hlapićevu mjestu?

Pismo majstoru:

Pismo majstorici:

NASTAVNI LISTIĆ UZ 7. AKTIVNOST

1. Što je poštanska marka i čemu služi?

2. Kome se pripisuje ideja o uvođenju poštanskih marki? U kojem stoljeću?

3. Tko sudjeluje u izradi hrvatskih poštanskih maraka?

4. Koji su motivi najčešći na našim markama?

5. Navedi neke međunarodne nagrade koje su osvojile naše marke?

6. Što je filatelija?

7. Koje karakteristike utječu na cijenu pojedine marke kod filatelista?

8. Kako filatelisti organiziraju svoje zbirke?

9. Koji je cijenu postigla najskuplja marka na svijetu?

POŠTANSKE MARKE

Pošanska marka je na komadu papira utisnuta novčana protuvrijednost poštanske usluge. Poštanske marke izdaju pošte kako bi označile naplaćene troškove za transport pisama, paketa, razglednica ili nekih drugih poštanskih pošiljaka. Pošta žigom označava da je poštanska marka upotrijebljena. Na žigu se nalazi datum i naziv pošte, a ponekad i vrijeme poništavanja marke. Marke su nazubljene radi lakšeg odvajanja iz bloka. Na poštanskoj marci vidljiv je:

- naziv države koja je marku izdala
- nominalna vrijednost
- motiv predstavljen grafičkim rješenjem
- popratni tekst
- znak pošte
- godina izdavanja
- ime autora marke.

Prve ideje o uvođenju poštanskih marki u promet pripisuju se slovcu Lovrencu Koširu koji je 1835. godine predložio austrijskom ministarstvu trgovine naplatu poštanske usluge od pošiljatelja kao zamjenu dotadašnjeg sustava naplate poštarine od primatelja poštanske pošiljke. Time bi se omogućilo širenje pošte kao i mogućnost slanja pošiljki i siromašnim primateljima. Prijedlog je od strane austrijskih službenika odbijen. U isto vrijeme s istom idejom bavio se i James Chalmers koji je tri godine kasnije napravio prvi nacrt za poštansku marku. Taj predlog prihvatio je Sir Rowland Hill, zadužen za reformu engleske pošte. 1. svibnja 1840. godine izlazi prva poštanska marka, nazvana *one Penny black*, koja se pušta u opticaj 6. svibnja 1840. godine. Motiv je izabran između 1100 prijedloga te se na marki nalazi portret kraljice Viktorije na crnoj pozadini, a u vrijednosti jednog pennija. Nakon britanskih pojavljuju se poštanske marke drugih država.

Prva poštanska marka tzv. CRNI PENI nije i najskuplja poštanska marka. Od svih do sada tiskanih poštanskih maraka najveću cijenu postigla je marka koju je tiskala pošta u Britanskoj Gvajani. Radi se o izdanju iz 1856. godine. Ta marka prikazuje jedrenjak i ima nominalnu vrijednost od jednog centa. Jedrenjak je crne boje. Ta rijetka poštanska marka prije 40 godina prodana je na jednoj aukciji u New Yorku za 850.000 američkih dolara. Današnja vrijednost ove marke iznosi nekoliko milijuna američkih dolara.

Do danas je tiskano više od milijun raznih poštanskih maraka te se svake godine taj broj poveća za 12.000 novih maraka u svijetu.

Hrvatska pošta već više od dvadeset godina izdaje poštanske marke kojima svijetu predstavlja nacionalnu kulturnu i povijesnu baštinu, kao i nacionalne prirodne ljepote. Primarno su poštanske marke jedan od dokaza plaćanja poštarine, a tijekom povijesti postale su „veleposlanici“ svojih zemalja i naroda. Hrvatske poštanske marke odlikuju raznovrsni motivi, kao i visoka kakvoća likovnih i grafičkih rješenja, nastala radom istaknutih akademskih slikara i grafičara. Upravo su zato hrvatske poštanske marke s godinama stekle zapažen ugled i uspjeh u svijetu o čemu najbolje svjedoče brojne međunarodne nagrade: filatelističke – za najbolje i najljepše marke – te nagrade za njihovu umjetničku i dizajnersku vrijednost.

OSNOVE FILATELIJE

Svaka poštanska marka ima svoju vrijednost, bila ona s pečatom (poništena) ili bez pečata (neponištena). Ono na što se moramo usredotočiti jest kakvu zbirku želimo stvarati. Možemo se odmah odlučiti za stvaranje generalne zbirke pojedine države u poništenom ili neponištenom izdanju. Druga mogućnost je stvaranje tematske zbirke koja se onda odnosi isključivo na određenu temu. Svaki filatelist prema svojim željama može odabrati temu ili više njih koje mu najviše odgovaraju (umjetnost, flora, fauna, promet, svemir, glazba, sport, junaci animiranih filmova...). Postoji i treća mogućnost, a to je da sakupljate sve dostupne poštanske marke i kreirate svoju zbirku na sebi svojstven način. No, u tom slučaju svoju zbirku nećete moći prikazati ostalim filatelistima na nekoj od službenih izložaba i sl. U početku se ne morate pridržavati posebnih pravila razvrstavanja maraka, već imate slobodu biti kreativni i učiniti to po nekom svom viđenju određene cjeline ili dijela svoje zbirke.

O MARKAMA

Poštanska marka „Three-Skilling Yellow“ izdana je 1855. godine u Švedskoj i najskuplja je poštanska marka na svijetu. Marka je izuzetno rijetka jer je greškom isprintana u žutoj boji iako je trebala biti zelena.

Do danas je preživjela samo zahvaljujući 14-godišnjem švedskom dječaku koji ju je spasio iz bakine kante za smeće 1885. godine i prodao za samo sedam kruna.

Poštanska marka Britanske Gvajane, izdana 1856. godine, najrjeđa je marka na svijetu. Isprintana je na lošem papiru u boji magente crnom tintom. Ta je serija maraka imala oblik kvadrata, međutim, 1873. godine jedan je lokalni dječak našao istu marku u obliku osmokuta.

Postoji samo jedan primjerak! Mnogi je smatraju najružnijom markom koja je ikada izdana.

PRVA POŠTANSKA MARKA

Prva poštanska marka izdana je 1840. (1. svibnja) u Velikoj Britaniji i popularno se zove „Penny Black“ zbog crne boje pozadine. Na prvoj poštanskoj marki otisnut je lik engleske kraljice Viktorije i vrijednost od jednog pennija. Ukupno je izdano 68.000.000 maraka.

NAJVEĆA POŠTANSKA MARKA NA SVIJETU

Nijemac Johann Enschede tiskao je novu najveću poštansku marku na svijetu. Marka je službeno predstavljena 8. studenog 2007. godine. Dugačka je 60 cm, a visoka 49.3 cm. Na dan predstavljanja marka je službeno ušla u Guinnessovu knjigu rekorda kao najveća ikada tiskana poštanska marka.

NAJMANJA POŠTANSKA MARKA NA SVIJETU

Najmanja poštanska marka izdana je u Kolumbiji 1863., a njezine dimenzije bile su tek 8 x 9,5 mm (malo veće od ljudskog nokta).

Prva marka na svijetu u tri boje izdana je u Švicarskoj.

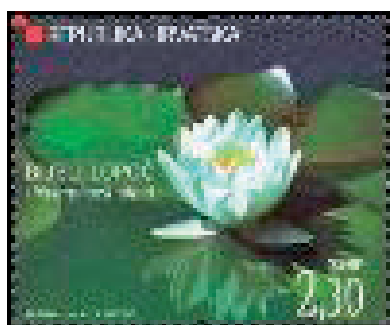

KADA SE U HRVATSKOJ POJAVILA PRVA POŠTANSKA MARKA?

1850. godine! Samo 10 godina nakon pojave prve na svijetu. Tada je Hrvatska bila u sastavu Austri-Ugarske. Prva hrvatska poštanska marka tiskana je 1918. godine nakon odcjepljenja od Austro-Ugarske. Poštanske marke Republike Hrvatske počinju se izdavati 1991. godine. Poštanska marka „Zračna pošta Zagreb – Dubrovnik“ izdana je 9. rujna 1991. godine te taj dan Hrvatska pošta slavi kao Dan marke.

NAJLJEPŠE HRVATSKE POŠTANSKE MARKE:

Neke zanimljive:

